

Nowe dane o chruścikach (Trichoptera) okolic Pleszewa z lat 2020–2025 (Nizina Wielkopolsko-Kujawska)

New data on caddisflies (Trichoptera) from the Pleszew area from 2020–2025
(Wielkopolsko-Kujawska Lowland)

Przemysław ŻURAWLEW¹, Stanisław CZACHOROWSKI²

¹ Projekt Orthoptera Polski, Żbiki 45, 63-304 Czermin, e-mail: grusleon@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8043-7883

² Katedra Zoologii, Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmiński–Mazurski w Olsztynie, Plac Łódzki 3, 10–727 Olsztyn, e-mail: stanislaw.czachorowski@uwm.edu.pl, ORCID: 0000-0002-8078-4858

ABSTRACT. This article provides information on caddisflies (Trichoptera) collected from 2020 to 2025 in the Pleszew area (Wielkopolsko-Kujawska Lowland). A total of 37 species were identified, including six new to the region: *Holocentropus stagnalis*, *Triaenodes bicolor*, *Silo pallipes*, *Anabolia laevis*, *Limnephilus flavicornis* and *Rhyacophila nubila*.

KEY WORDS: biodiversity, agricultural landscape, climate warming, drought.

Wstęp

Nizina Wielkopolsko-Kujawska to region Polski, na którym fauna chruścików jest słabo poznana. Jednocześnie obserwujemy zachodzące duże zmiany środowiska, związane m.in. z ociepleniem klimatu i narastającą wieloletnią suszą oraz wynikającym z tego zanikaniem wielu zbiorników wodnych. Mają miejsce więc wyraźne przekształcenia siedliskowe w krajobrazach zdominowanych przez rolnictwo. Jednak do analizy zachodzących zmian niezbędny jest wiarygodny punkt odniesienia. Zatem każde nowe dane o chruścikach są bardzo cenne i potrzebne przy nieregularności badań entomologicznych. Zachodzi pilna potrzeba publikowania wszystkich zgromadzonych informacji.

Poznanie składu gatunkowego i rozmieszczenia chruścików (Trichoptera) na obszarze Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej jest bardzo nierównomierne. Prace badawcze prowadzono dotąd na Jeziorze Kierskim (JAKUBISIAKOWA 1933a, RZÓSKA 1935), w okolicy Wągrowca (JAKUBISIAKOWA 1933b), na rzece Wełnie (MEJBAUM 1955), w środkowej Wielkopolsce (JASKOWSKA 1961), w Sierakowskim Parku Krajobrazowym (ADAMEK i CZACHOROWSKI 2004) i Powidzkim Parku Krajobrazowym (ŻURAWLEW i in. 2017, GÓRECKI 2022).

W okolicach Pleszewa prace nad poznaniem składu gatunkowego chruścików były prowadzone w latach

2008–2019. W okresie tym odłowiono łącznie 669 larw i 745 imagines należących do 67 gatunków (ŻURAWLEW i in. 2015, ŻURAWLEW i CZACHOROWSKI 2020). W niniejszym doniesieniu przedstawiamy kolejne dane o tych owadach, w tym o sześciu gatunkach nowych dla tego obszaru.

Material i metody

Chruściki odławiano przy okazji różnych badań entomologicznych, najczęściej na ścianach budynków i na turbinach wiatrowych, a także kosząc czerpakiem entomologicznym roślinność nad brzegami rzek, strumieni, rowów i torfowisk. Materiał (97 imagines) zebrano w następujących miejscowościach: Bronisze-wice, Chocz, Dobieszczyzna, Dobrzyca, Galew, Garncarki Kąt, Izbiczno, Józefów, Karminiec, Kwileń, Pleszew, Ruda Wieczyńska, Sośniczka, Żbiki i Żegocin. Wszystkie okazy zebrał pierwszy autor, podczas gdy drugi autor oznaczył cały zebrany materiał.

Teren badań

Powiat pleszewski (713,07 km²) znajduje się w południowo-wschodniej części Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, wchodząc w skład dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Kaliskiej i Równiny Rychwalskiej, a jego krajobraz ukształtowało zlodowacenie środkowopolskie (SOLON i in. 2018). Dominują tu użytki rolne, które zajmują około 75% jego powierzchni. Większe powierzchnie łąk i turzy-

cowisk zachowały się w dolinach rzek, z których najdłuższe są: Proсна, Lutynia, Ner, Ciemna i Giszka. Największe miasto – Pleszew (51°53'47"N, 17°47'9"E), liczyło w roku 2019 nieco ponad 17 tysięcy mieszkańców. Największy akwen to zbiornik zaporowy w Gołuchowie (51,5 ha), umiejscowiony na rzece Ciemnej. Pośród rozległych borów sosnowych leżących na terenie gmin Gizałki i Chocz, znajduje się kilkadziesiąt torfowisk z dużym udziałem mchów torfowców *Sphagnum* spp. Lasy mieszane, z dominującym dębem szypułkowym *Quercus robur*, występują w okolicach Taczanowa i Gołuchowa. Ponadto na omawianym obszarze znajduje się ponad 50 parków podworskich, a także trzy obszary Natura 2000: Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007, Glinianki w Lenartowicach PLH300048 i Puszcza Pyzdrska PLH3000060 (ŻURAWLEW i in. 2021).

Wyniki

Przegląd wykazanych gatunków

Gwiazdką – (*) – oznaczono gatunki nowe dla powiatu pleszewskiego. Kategorie zagrożeń za: SZCZĘSNY (2002): DD – brak danych, LC – najmniejszej troski.

ECNOMIDAE

Ecnomus tenellus (RAMBUR, 1842)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 8 VII 2021, 2♀♀, 7 VIII 2021, 1♀, 13 VIII 2022, 2♂♂, 18 VIII 2023, 1♂.

HYDROPSYCHIDAE

Hydropsyche contubernalis MCLACHLAN, 1865

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 27 VI 2023, 1♂.

Hydropsyche modesta NAVAS, 1925

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 25 VI 2020, 1♂.

Kategoria zagrożenia: DD (SZCZĘSNY 2002).

Hydropsyche pellucidula (CUTRIS, 1834)

XT96 Ruda Wieczyńska, brzeg rzeki Proсны, 14 V 2025, 2♂♂; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 1 VI 2023, 1♂.

POLYCENTROPODIDAE

Cyrnus trimaculatus (CUTRIS, 1834)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 7 VI 2021, 1♂, 8 VII 2021, 1♀, 7 VI 2022, 1♂.

* *Holocentropus stagnalis* (ALBARDA, 1874)

XT96 Broniszewice, brzeg starorzecza, 9 V 2023, 1♂; YT06 Józefów, zarośnięte trzciną, wysychające torfowisko, 3 V 2025, 1♂, 2♀♀; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 29 V 2020, 1♀.

Neureclipsis bimaculata (LINNAEUS, 1761)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 5 VIII 2023, 3♀♀.

Plectrocnemia conspersa (CUTRIS, 1834)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 12 V 2021, 1♀.

PSYCHOMYIIDAE

Psychomyia pusilla (FABRICIUS, 1781)

XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 5 VIII 2023, 2♀♀; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 13 VIII 2022, 1♀, 9 VI 2023, 1♀.

Tinodes waeneri (LINNAEUS, 1758)

XT96 Żbiki, ogród przydomowy, skraj doliny Proсны, 24 VIII 2020, 1♀.

LEPTOCERIDAE

Athripsodes aterrimus (STEPHENS, 1836)

XT94 Dobra Nadzieja, staw przy zabudowie, 28 V 2023, 1♀; XT96 Chocz, strumień Błotnia, 15 VI 2025, 1♂, 2♀♀; XT96 Żbiki, oczko ogrodowe, 7 VI 2022, 2♀♀, 8 VI 2022, 1♂, 1♀; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 17 VI 2021, 1♂, 25 V 2024, 1♀.

Ceraclea dissimilis (STEPHENS, 1836)

XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 16 VI 2024, 1♀.

Leptocerus tineiformis CURTIS, 1834

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 8 VII 2021, 1♀.

Mystacides longicornis (LINNAEUS, 1758)

XT96 Żbiki, oczko ogrodowe, 8 VI 2020, 1♀.

Oecetis lacustris (PICTET, 1834)

XT96 Broniszewice, brzeg rzeki Proсны, 17 VI 2024, 1♀.

Oecetis ochracea (CURTIS, 1825)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 24 VI 2022, 1♀.

Triaenodes simulans (TJEDER, 1929)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 8 VII 2021, 2♀♀.

Kategoria zagrożenia: LC (SZCZĘSNY 2002).

* *Triaenodes bicolor* (CURTIS, 1834)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 24 VI 2021, 1♂.

BRACHYCENTRIDAE

Brachycentrus subnubilus CURTIS, 1834

XT96 Kwileń, brzeg rzeki Proсны, 1 VI 2024, 1♀.

GOERIDAE

* *Silo pallipes* (FABRICIUS, 1781)

XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 5 VIII 2023, 1♀.

LIMNEPHILIDAE

* *Anabolia laevis* (ZETTERSTEDT, 1840)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 6 X 2020, 1♀.

Glyphotaelius pellucidus (RETZIUS, 1783)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 14 IX 2024, 1♀; XT96 Żegocin, ols nad strumieniem Struga, 10 V 2023, 1♀.

Halesus tessellatus (RAMBUR, 1842)

XT96 Chocz, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 13 X 2023, 1♂; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 27 IX 2021, 1♀, 14 VII 2023, 1♂.

Limnephilus auricula CURTIS, 1834

XT86 Dobieszczynna, brzeg rzeki Lubianki, 23 V 2022, 1♂; XT86 Dobieszczynna, zabudowa, 28 IV 2023, 1♂; XT75 Galew, śródpolna miedza, 25 V 2024, 1♀; XT84 Izbiczno, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 9 X 2025, 1♀.

Limnephilus bipunctatus CURTIS, 1834

XT84 Karminiec, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 26 IX 2023, 1♀; XT84 Sośniczka, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 28 IV 2024, 1♂; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 11 X 2023, 1♀.

Limnephilus extricatus MCLACHLAN, 1865

XT75 Dobrzyca, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 19 VI 2025, 1♀; XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 5 VIII 2023, 1♂; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 13 VIII 2024, 1♂.

* *Limnephilus flavicornis* (FABRICIUS, 1787)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 13 VIII 2024, 1♂.

Limnephilus griseus (LINNAEUS, 1758)

XT74 Dobrzyca, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 5 X 2024, 2♀♀; XT75 Galew, przy turbinach wiatrowych, krajobraz rolniczy, 14 IV 2024, 3♂♂, 3♀♀, 26 IV 2024, 3♂♂; XT74 Izbiczno, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 28 IV 2024, 1♀, 9 V 2024, 1♂; XT95 Pleszew, ul. Osiedlowa, zabudowa, 9 IX 2023, 1♂, 30 IX 2023, 1♂; XT84 Sośniczka, przy turbinie wiatrowej, krajobraz rolniczy, 28 IV 2024, 2♀♀; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 25 IV 2024, 1♀.

Limnephilus hirsutus (PICTET, 1834)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 18 VIII 2023, 1♀.

Limnephilus rhombicus (LINNAEUS, 1758)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 4 X 2021, 1♂.

Potamophylax rotundipennis (BRAUER, 1857)

XT86 Dobieszczynna, zabudowa, 26 IX 2023, 1♂.

PHRYGANEIDAE

Agrypnia varia (FABRICIUS, 1793)

YT06 Garncarski Kąt, 12 VIII 2024, brzeg torfowiska, 1♀; XT95 Pleszew, ul. Prokopowska, zabudowa, 24 VIII 2022, 1♀; XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 3 VIII 2023, 1♀, 15 VIII 2023, 1♀.

Oligostomis reticulata (LINNAEUS, 1767)

XT96 Żbiki, zabudowa, skraj doliny Proсны, 25 IV 2020, 1♂.

Phryganea grandis LINNAEUS, 1761

XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны, 8 VI 2021, 1♀.

BERAEIDAE

Beraea pullata (CURTIS, 1834)

XT96 Żegocin, ols nad strumieniem Struga,
10 V 2023, 1♂.

Kategoria zagrożenia: DD (SZCZĘSNY 2002).

SERICOSTOMATIDAE

Notidobia ciliaris (LINNAEUS, 1761)

XT96 Chocz, strumień Błotnia, 3 V 2025, 1♂,
2♀♀; XT96 Żegocin, ols nad strumieniem Struga,
10 V 2023, 1♀.

RHYACOPHILIDAE

* *Rhyacophila nubila* ZETTERSTEDT, 1840

XT96 Kwileń, zabudowa, brzeg rzeki Proсны,
5 VIII 2023, 1♂.

Podsumowanie

W latach 2020–2025 w okolicy Pleszewa stwierdzono 37 gatunków chruścików. Po raz pierwszy zanotowano sześć gatunków: *Holocentropus stagnalis*, *Triaenodes bicolor*, *Silo pallipes*, *Anabolia laevis*, *Limnephilus flavicornis* i *Rhyacophila nubila*. Spośród wykazanych gatunków, trzy z nich: *Hydropsyche modesta*, *Triaenodes simulans* i *Beraea pullata* znajdują się na „Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce” (SZCZĘSNY 2002). Łącznie w latach 2008–2025 na omawianym terenie stwierdzono 73 gatunki chruścików, stanowi to 26,2% ich fauny w Polsce (CZACHOROWSKI i SZCZĘSNY 2024). Na tle innych regionów różnorodność gatunkowa Trichoptera badanego regionu wydaje się relatywnie niska, jednak jest stosunkowo wysoka w porównaniu do innych krajobrazów zdominowanych przez rolnictwo.

SUMMARY

The Wielkopolska-Kujawska Lowland is one of the least-known regions of Poland in terms of caddisfly fauna. At the same time, significant environmental changes are being observed, driven by climate warming and increasing long-term drought, which result in the disappearance of many water bodies. Clear habitat changes are occurring in landscapes dominated by agriculture. However, a reliable point of reference is essential to analyze these changes. Between 2020 and 2025, 37 caddisfly species were recorded in the Pleszew area, with six species recorded for the first time: *Holocentropus stagnalis*, *Triaenodes bicolor*, *Silo pallipes*, *Anabolia laevis*, *Limnephilus flavicornis* and *Rhyacophila nubila*. Of the species identified, three: *Hydropsyche modesta*, *Triaenodes simulans* and *Beraea pullata* are listed on the "Red List of Threatened Animals in

Poland". In total, between 2008 and 2025, 73 caddisfly species were recorded in the area, representing 26.2% of their fauna in Poland.

PIŚMIENNICTWO

- ADAMEK H., CZACHOROWSKI S. 2004. Chruściki (Trichoptera) Sierakowskiego Parku Krajobrazowego – wyniki wstępnych badań. Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski, **10** (12): 199–202.
- CZACHOROWSKI S., SZCZĘSNY B. 2024. Digital Catalogue of Biodiversity of Poland — Animalia: Arthropoda: Hexapoda: Insecta: Trichoptera. Version 1.5. Polish Biodiversity Information Network. Checklist dataset <https://doi.org/10.15468/xq5gtr> accessed via GBIF.org on 2026-05-17.
- GÓRECKI K. 2022. The occurrence of *Triaenodes unanims* McLachlan, 1877 (Insecta: Trichoptera) and other rare species of caddisflies in the Powidz Landscape Park (Poland). Polish Journal of Entomology, **91** (4): 149–160.
- JAKUBISIAKOWA J. 1933a. Chróściki (*Trichoptera*) jeziora Kierskiego. Prace Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, seria B, **6**: 57–102.
- JAKUBISIAKOWA J. 1933b. Chróściki wód przejściowych okolic Wągrówca. Pamiętnik XIV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich, Poznań, **1**: 455–456.
- JASKOWSKA J. 1961. Chruściki (*Trichoptera*) środkowej Wielkopolski. Fragmenta Faunistica, **8** (39): 659–711.
- MEJBAUM B. 1955. Chruściki (*Trichoptera*) dolnej Wełny (pow. obornicki). Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, **2**: 301–306.
- RZÓSKA J. 1935. Badania nad ekologią i rozmieszczeniem fauny brzeżnej dwu jezior polskich (j. Kierskie i j. Wigierskie). Prace Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, seria B, **7** (6): 1–152.
- SOLON J., BORZYSZKOWSKI J., BIDLASIK M., RICHLING A., BADORA K., BALON J., BRZEZIŃSKA-WÓJCIK T., CHABUDZIŃSKI Ł., DOBROWOLSKI R., GRZEGORCZYK I., JODŁOWSKI M., KISTOWSKI M., KOT R., KRAŹ P., LECHNIO J., MACIAS A., MAJCHROWSKA A., MALINOWSKA E., MIGOŃ P., MYGA-PIĄTEK U., NITA J., PAPIŃSKA E., RODZIK J., STRZYŻ M., TERPIŁOWSKI S., ZIAJA W. 2018. Physicogeographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. Geografia Polonica, **91** (2): 143–170.
- SZCZĘSNY B. 2002. Chruściki Trichoptera. In: GŁOWAŃSKI Z. (ed.). Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 76–79.
- ŻURAWLEW P., CZACHOROWSKI S. 2020. Nowe dane o chruścikach (*Trichoptera*) okolic Pleszewa (Nizina Wielkopolsko-Kujawska) z lat 2015–2019. Przegląd Przyrodniczy, **31** (2): 109–117.
- ŻURAWLEW P., CZACHOROWSKI S., BUCZYŃSKA E. 2015. Chruściki (*Trichoptera*) okolic Pleszewa (Wielkopolska). Przegląd Przyrodniczy, **26** (1): 39–44.
- ŻURAWLEW P., CZACHOROWSKI S., BUCZYŃSKA E. 2017. Materiały do poznania chruścików (*Trichoptera*) Powidzkiego Parku Krajobrazowego. Przegląd Przyrodniczy, **28** (1): 114–117.
- ŻURAWLEW P., MARKIEWICZ E., ORZECHOWSKI R. 2021. Ptaki powiatu pleszewskiego. Starostwo Powiatowe w Pleszewie, Pleszew, 303 ss.

Wpłynęło: 29.05.2026
Zaakceptowano: 18.06.2026